

IMPACT FACTOR
6.10

ISSN 22

UGC Approved International Registered & Recd.
Research Journal Related to Higher Education for all Subjects

URA

UNIVERSAL RESEARCH ANALYSIS

UGC APPROVED & PEER REVIEWED RESEARCH JOURNAL

Issue - XIX, Vol. I
Year - X (Half Yearly)
Sept. 2019 To Feb. 2020

Editorial Office :
'Gyandev-Parvati',
R-9/139/6-A-1,
Near Vishal School,
LIC Colony,
Pragati Nagar, Latur
Dist. Latur - 413531.
(Maharashtra), India.

Contact : 02382 -241913
9423346913 / 9503814000
9637935252 / 7276301000

Website

www.irasg.com

E-mail :
interlinkresearch@rediffmail.com
visiongroup1994@gmail.com
mbkamble2010@gmail.com

Publisher :
Jyotichandra Publication
Latur, Dist. Latur - 413531. (MS)

Price : ₹ 200/-

CHIEF EDITOR

Dr. Balaji G. Kamble
Head, Dept. of Economics,
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya,
Latur, Dist. Latur(M.S.)India.

EXECUTIVE EDITORS

Dr. Rajendra R. Gavhale
Head, Dept. of Economics,
G. S. Mahavidyalaya,
Khamgaon, Dist. Buldhana

Dr. E. Siva Nagi Reddy
Director, National Institute
of Hospitality & Tourism Management,
Hyderabad (A.P.)

Dr. Yu Takamine
Professor, Faculty of Law & Letters,
University of Ryukyus,
Okinawa, (Japan).

Prashant Kshirsagar
Dept. of Marathi,
Vasant Mahavidyalaya
Kajj, Dist. Beed (M.S.)

Dr. D. Raja Reddy
Chairman, International Neuro Surgery
Association,
Banjara Hill, Hyderabad (A.P.)

Dr. A. H. Jamadar
Chairman, BOS Hindi, SRTMUN &
Head, Dept. of Hindi, BKD
College, Chakur, Dist. Latur (M.S.)

Dr. Shaikh Moinoddin G.
Dept. of Commerce,
Lal Bahadur Shastri College,
Dharmabad, Dist. Nanded (M. S.)

Scott A. Venezia
Director, School of Business,
Ensenada Campus,
California, (U.S.A.)

DEPUTY-EDITOR

Dr. N. G. Mali
Head, Dept. of Geography,
M. B. College,
Latur, Dist. Latur. (M.S.)

Dr. Babasaheb M. Gore
Principal,
Smt. S.D.D.M. College
Latur, Dist. Latur (M.S.)

CO-EDITORS

Dr. V.J. Vilegave
Head, Dept. of P.A.,
Shri. Guru Buddhiswami College,
Puma, Dist. Parbhani (M.S.)

Dr. S.B. Wadekar
Dept. of Dairy Science,
Adarsh College,
Hingoli, Dist. Hingoli. (M.S.)

Dr. Omshiva V. Ligade
Head, Dept. of History
Shivjagruhi College, Nalegaon,
Dist. Latur. (M.S.)

Dr. Shivanand M. Giri
Dept. of Marathi,
Bhal Kishanrao Deshmukh College,
Chakur Dist. Latur. (M.S.)

INDEX

Sr. No	Title for Research Paper	Page No
1	Detection and confirmation of Lorazepam in Viscera: a Case Study Subhash Chandra, L. P. Shinde, S. D. Ghan	1
2	A Geographical Study Of Minor Irrigation Projects In Latur District Dr. Baswaraj N. Nagalgave	9
3	Critical Analysis of the Muslim women Act 2019 Dr. Kamalakar S. Waghmare	14
4	A Study of Duality Theory in Linear Programming S. S. Handibag	21
5	Piscivorous Birds of Aundha tank of Hingoli District, Maharashtra- India Lalita P. Saptal	32
6	भाषा विषयक अनुसंधानके विभिन्न आयाम डॉ. अर्जुन कसबे	36
7	म्हणीतून घडणारे सांस्कृतिक जीवनदर्शन डॉ. हनुमंत तुकाराम माने	42
8	समकालीन ग्रामीण कवितेचे स्वरूप बालाजी गणपतराव भंडारे	47
9	बौद्ध तत्त्वज्ञान एक वैज्ञानिक दृष्टीकोन सुर्यकांत रमेश बुवा	52
10	सामाजिक संशोधनाचे प्रकार - एक अभ्यास डॉ. कानेरु बाबन्ना डुम्मलवाड	56

9

बौद्ध तत्वज्ञान एक वैज्ञानिक दृष्टीकोन

सुर्यकांत रमेश बुवा

पाली विभाग,
कर्मयोगी तुळशीराम पवार महाविद्यालय,
हाडोळी, जि. लातूर

Research Paper - Pali

विज्ञानवादी विचारसरणी प्राचीन काळामध्ये अस्तित्वात नव्हती. त्याही अगोदर म्हणजे विज्ञानपूर्व काळामध्ये पृथ्वीवरील सर्वच देशांवर धर्माचा पगडा पडलेला होता. परंतु तत्कालीन सामाजिक जीवनात धर्माची सत्ता होती हे मात्र लक्षात येते. सनातनी हिंदु धर्म मार्तंडामध्ये धर्माचा पगडा, प्रभाव एवढा प्रभावीपणे रुजलेला होता की, त्यांच्या मनामनामध्ये धार्मिक भिती निर्माण झाली आणि ही भिती निर्माण करण्याचे कार्य येथील पुरोहितांनी केली त्यामूळेच धर्म स्थिर व्हायला पाहिजे ही विचारसरणी रुढ झाली. मानवी स्वभाव हा स्थिर आहे. म्हणूनच त्याला नियमन करणारा धर्मसुध्दा स्थिर असायला हवा अशी विचारसरणी संपूर्ण भारतात पसरली.

पूर्वाग्रह आणि अंधश्रद्धा यांच्या विरोधामध्ये बंड केल्या जाणारा विचार प्रवाह म्हणजे विज्ञान होय. अशी व्याख्या मॅकनिसिस बेकनक यांनी केली. तसेच प्रा.एफ.सी.कोनंट यांच्या मतानुसार मानवी बुद्धीने नैसर्गिक घटनांपासून कार्यकारणभाव लक्षात आणून अनुभवाने निरीक्षण आणि प्रयोगाद्वारा मागील घटनांचे केलेले सुसंबंध अध्ययन म्हणजे विज्ञान होय.

विज्ञानवादाची काश २१ व्या शतकामध्ये काही विद्वानांनी अत्यंत मार्मिकतेतून मांडली माझ्यामते तर धम्म आणि विज्ञान हे २१ व्या शतकातील विशेष महत्वाचे घटक आहेत. हे घटक मानवी जीवनाला तारक आहेत. त्यामूळे या घटाकंची चर्चा सगळीकडे व्हायला हवी परंतु या संपूर्ण भूमंडलावरती अनेक प्रकारचे विचार प्रवाह आहेत. तेव्हापासून विविध धर्म निर्माण झालेले. त्या-त्या धर्माच्या संस्थापकांनी आपआपल्या तत्वप्रणालीनुसार समाजसमुहाला त्या-त्या विचारांनी मार्गदर्शन केले अशाप्रकारचे मार्गदर्शन करतांना मात्र विज्ञानाचा विरोध केलेला आहे. पृथ्वीच्या उदगमनापासून तर विनाशापर्यंत जीवसृष्टीला घेऊन आपले-आपले विचार मांडले आहेत. अशाप्रकारचे मार्गदर्शन करतांना मात्र त्यांनी विज्ञानाचा विरोध केलेला आहे. या सर्व धर्मसंस्थापकांनी मानवाला भगवान, स्वर्ग, नरक पुनर्जन्म, भूत, पिशाच, राक्षस पूर्वकर्म या भ्रमक कल्पनांमध्ये गुंतवून ठेवले. अशातच

या किमतीत अण्वस्त्र साठा करून ठेवलेला आहे. हा अण्वस्त्रसाठा जोपासतांना बुद्धाच्या फारमोठी गरज आहे. म्हणून अण्वस्त्र चाचणी पोखरण मध्ये घेण्यात आली तेव्हा च्याणिलेला हे शाब्दांकित निर्माण केले होते. सांगायचे म्हणजे, आम्ही फक्त चाचणी केली. मार्गाने त्यांचा इतरांना हिंसात्मक धोका होऊ नये म्हणून बुद्धाच्या विज्ञानवादी दृष्टीने ते आहे असे सांगण्यात आले. म्हणजे सर्वानी शांतता बाळगा असे हे बिरुद लावले. सृष्टी आणि ती यामागे लापित नियमांचे अध्ययन म्हणजेच विज्ञान आहे. जगामध्ये ज्या क्रिया प्रतिक्रिया त्यांना मुख्यत्वे जाणून घेणे, ओळखणे, तीचे निरीक्षण करणे आणि प्रयोगाद्वारा त्याचे र्जन तपासून पाहणे म्हणजे विज्ञान होय विज्ञान मानवाला भौतिक सुख देते परंतु मानवाला भौतिक सुखाचीच आवश्यकता नाही तर मानसिक सुखाची सुध्दा आवश्यकता असते आणि क सुखाची पूर्तता विज्ञान करू शकत नाही म्हणून धम्माची गरज आहे धम्म म्हणजे सदाचारी जीवन जगण्याचा मार्ग आहे. हा मार्ग मानवाला भौतिक सुखाच्या अपेक्षेपेक्षा क सुख देतो.

धर्म सूची :-

बुद्ध आणि त्यांचा धम्म. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर
बुद्ध तत्वज्ञान आणि प्रबोधन क्रांती- निरंजन पाटील.

2021-22

7

पर्यावरणीय समस्या व मानवी जीवन (Environmental Problems and Human Life)

: संपादक :

प्रा. डॉ. वशिष्ठ गणपतराव बन
लोकप्रशासन विभागप्रमुख
पंडीत दीनदयाल उपाध्याय महाविद्यालय, देवणी
जि.लातूर (महाराष्ट्र)

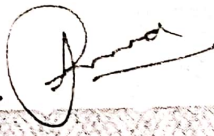

अरुणा
प्रकाशन,
लातूर

५३. जागतिक तापमानवाढ एक समस्या - प्रा.डॉ.कोनेरू बाबन्ना डुमलवाड / १७१
५४. पर्यावरण : सद्यस्थिती आणि आव्हाने - प्रा. डॉ. एस. डी. सावंत / १७४
- ✓ ५५. प्राचीन भारतीय जलव्यवस्थापन परिस्थिती व सद्यःस्थिती - प्रा.डॉ.सूर्यभान रमेश बुवा / १७७
५६. पर्यावरण जाणीव जागृती : एक अभ्यास - महेंद्र अच्युत आल्टे / १८०
५७. आपत्ती व्यवस्थापनात जिल्हाधिकार्याची भूमिका - प्रा.डॉ.चावरे एम.व्ही. / १८३
५८. पर्यावरणीय असंतुलनाच्या मानवनिर्मित कारणांचा अभ्यास - प्रा.डॉ.गोरे बी.एम. / १८६
५९. शेततळे व्यवस्थापन - काळाची गरज - प्रा. डॉ. बी. व्ही. डाकोरे / १८८
६०. जल तथा वायु का प्रदूषण - डॉ. कुलकर्णी वनिता बाबुराव / १९१
६१. आपदा की परिस्थिती में जिलाधिकारी, नागरिक एवं स्वयंसेवी संस्थाओं की भूमिका
प्रा.डॉ.बस्वराज शिवाजीराव धोतरे / १९४
62. **The impact of Covid-19 on Indian prospective - Dr. H. A. Katagur / 197**
63. **Global Warming: Soaring Temperature - Assoc.Prof.Dr. S.T. Haibatpure / 202**
64. **Noise Polltion - Umadevi R. Reddy / 204**
65. **Water Management In Karnataka State - Ravindra L. Gharel / 208**
66. **Rain Water Harvesting - Assit. Prof. Dhokade Ravikumar Shivajirao / 212**
67. **Corona Epidemic: (Special Refrence my experienced)**
Dr. Banjara Dilip Lalu / 214
68. **Sustainable Forest Management - By Asst. Prof. - A.S.Kousadikar / 217**
69. **Disaster And National Development - Dr. Shaikh Nasreen L. / 220**
70. **The need of the hour for water conservation**
Prakash Kashinathrao Morkhande / 223
71. **Soil Pollution - Assit. Prof. Ravi Dharba Dhule / 226**
72. **Marine Pollution - Assit.Prof. Shinde Ankush Vishwanath / 229**
73. **Importance Of Library And Information Centres In Disaster Management**
Khadiwale Vijaykumar Vitthalrao / 233
74. **Global Warming: A Threat to Our Planet - Dr. Utkarsh B Kittakar / 236**
75. **Management Of Environmental Pollution - Satyabhama Mohan Giri / 239**

Dr. Bawa S.R.

Impact Factor-8.575 (SJIF)

ISSN-2278-9308

(CCCLVI) 356

June -2022

B.Aadhar

Peer-Reviewed & Refreed Indexed
Multidisciplinary International Research Journal

SPECIAL ISSUE ON
Ancient Indian Iconography & Architecture

Chief Editor
Prof. Virag S. Gawande

Executive Editor
Dr. Arvind Sontakke

This Journal is indexed in :
Scientific Journal Impact Factor (SJIF)
Cosmos Impact Factor (CIF)

International Impact Factor Services (IIFS)

For Details Visit To : www.aadharsocial.com Aadhar PUBLICATIONS Amravati (M.S)

Scanned with OKEN Scanner

18	पद्मावती देवीचे बदलते स्वरूप (विशेष संदर्भ जैन प्रतिमाशास्त्र) डॉ. ज्योती पेठकर	90
19	वेरूळच्या कैलास मंदिरातील रावनागृह डॉ.शिरीष अंबेकर ,सुर्यकांत फकीरा जाधव	94
20	रायगड जिल्ह्यातील कर्जत तालुक्यातील देऊळवाडी गावातील मंदिरावाहेरील क्षेत्रपाळ व भैरव सागर माधुरी मधुकर सुर्वे	99
21	डेंगळी पिंपळगाव येथील नीलकंठेश्वर मंदिरातील सुरसुंदरी प्रतिमा : एक अभ्यास नागेश सखारामपंत जोशी	104
22	वज्रेश्वरी येथील वज्रयोगिनी तृती सुधीर घरत	109
23	नागनाथ मंदिर, औढा येथील अर्धनारीनटेश्वर शिल्प : एक ऐतिहासिक अभ्यास काळदाते निळकंठ विष्णू	113
24	त्रिविक्रम विष्णू शारंगधर, मेहकर डॉ. श्रीहरी रंगनाथराव पितळे	116
25	नांदेड परिसरातील राष्ट्रकूट कालीन विष्णू मूर्तिशिल्प डॉ. चंदन एम. बावलगावे	120
26	पंढरपूर जि.सोलापूर येथील चंद्रभागा पात्रात मिळालेली वराहाची प्रतिमा श्री.ज्ञानेश्वर सतिश झरकर , प्रा.डॉ.माया ज. पाटील	123
27	विदर्भातील वाकाटककालीन अजोड शिल्पे डॉ. मिनल खेरडे	126
28	इंदाई माता मंदिर शिल्प स्थापत्याचा ऐतिहासिक अभ्यास प्रा.डॉ.राधाकृष्ण जोशी	130
29	होड्डल मंदिरातील स्त्री मूर्तीशिल्प अवशेष डॉ.एस.डी. सावंत	133
30	'बुद्ध शोधताना...' Mrs. Gargee Yog Anand	137
31	बौद्ध धर्म मे वास्तुकला का इतिहास डॉ. बुवा एस.आर.	144
32	उत्तर-भारत में सूर्य-प्रतिमा का विकास डॉ. नम्रता प्रसाद	147
33	कण्हेरी लेणीतील स्तूपदालन एक अभ्यास Ms Nutan R. Pol	151
34	Coherence In Architectural Styles In Khandoba Temple, Satara, Aurangabad Ar. Smita Kasarpatil	155
35	Forms And Dimensions Of Devi Worship In Goa Indra Prabhushastri	161
36	A Case of forgotten mother Goddess from Goa. Neeta Omprakash	167
37	Iconography of Buddha in Vidarbha region Maharashtra Nishant Sunil Zodape	170
38	Temples Architecture In The North India Raju Chatarsing Pardeshi , Dr. Jagganath Deoram Gopal	174

SCHOLARLY RESEARCH JOURNALS

Certificate

of Contribution Awarded to

डॉ. सूर्यभान बुवा

Has successfully contributed and published a paper

बौद्ध धम्म में जातीवाद का विच्छेद

In an
International Peer Reviewed & Refereed*

Scholarly Research Journal for Interdisciplinary Studies

ISSN (E) 2278-8808, ISSN (P) 2319-4766 SJIF 2021:7.380

PEER REVIEWED & REFEREED JOURNAL

JAN-FEB, 2022 VOLUME 9, ISSUE 69, RELEASED ON 01/03/2022

Certificate No. SRJIS 57/57/2022
www.srjis.com

Dr. Yashpal D. Netragaonkar
Editor in Chief for SR Journals

बुद्ध धम्म में जातीवाद का विच्छेद

डॉ. सूर्यभान बुवा

गली विभाग, कर्मयोगी तुळशीराम पवार महाविद्यालय, हाडोळती, ता. अहोदपूर जि. लातूर

Paper Received On: 21 FEB 2022

Peer Reviewed On: 28 FEB 2022

Published On: 1 MAR 2022

स्तावना:- वर्तमान में जो जातीपाती का राजकारण भारी तौर से हो रहा है और जाती के नाम से ही आगे बढ़ रहे हैं, इसका सीधा असर पूरे मानव जाती पर हो रहा है। यह धारणा हजारों वर्षों से चली आई इसका विच्छेद होना जरूरी है। यह विषय पर तथागत गौतम बुद्धाने ऐसा कहा कि सभी मानव जाती एक हैं इसमें कोई भेद नहीं। जैसे ही अन्य प्राणी पशु पक्षी में भेद दिखाई देता है। वैसे मानव जाती में दो ही भेद हैं एक स्त्रीलिंग और पुलिंग यह दोनों ही एक हैं, जैसा आदमी सोचता है वैसे ही औरत सोच सकती है। उनके आचार, विचार, रहणसह, खाना, पिना सब एक ही हैं। इनमें केवल लिंगभेद है ऐसा तथागत गौतम बुद्ध अपने उपदेश द्वारा पुरे विश्व में एक हलचल मचा दी।

तथागत गौतम बुद्ध को नास्तिक वादी तत्वज्ञानी कहते हैं। तथागत बुद्ध यह कहते हैं कि यदि आपको जीना तो केवल वर्तमान में जीवो और जो वर्तमान है वही सच है। तथागत भगवान बुद्ध ने अपने उपदेश में कहा है कि,

न जच्चा होती ब्राह्मणो।

न जच्चा होती बसलो ॥

कम्मानी होती ब्राह्मणो।

कम्मानी होती वसलो ॥ (सुत्तनिपात- वसलसुत्त)

जन्म से कोई ब्राह्मण नहीं होता या बनता, ना जन्म से कोई नीच नहीं होता वह कर्म से ही ब्राह्मण होता है और कर्म से ही नीच होता है।

ब्राह्मण याने की ज्ञानी व्यक्ती को कहा गया है ज्ञान सब ले सकते इसमें कोई जातीपाती का भेद नहीं होता। इसीलिए तथागत गौतम बुद्ध ने कहा है कि मैं अकेला ही बुद्ध नहीं मेरे आगे भी बुद्ध हो गये हैं और आने वाले भी बुद्ध हो सकते हैं सब बुद्ध हो सकते हैं इसलिये प्रत्येक बुद्ध की न्यू रखी गई है।

उदिष्टे

) वर्ण व्यवस्थे का विच्छेद होना।

) समाज में जातीपाती का प्रभाव कम करना।

Copyright © 2022, Scholarly Research Journal for Interdisciplinary Studies

SCHOLARLY RESEARCH JOURNALS

Certificate

of Contribution Awarded to

डॉ. सूर्यभान बुवा

Has successfully contributed and published a paper

बौद्ध धम्म में जातीवाद का विच्छेद

In an
International Peer Reviewed & Refereed

**Scholarly Research Journal for
Interdisciplinary Studies**

ISSN (E) 2278-8808, ISSN (P) 2319-4766 SJIF 2021:7.380
PEER REVIEWED & REFEREED JOURNAL
JAN-FEB. 2022 VOLUME 9, ISSUE 69, RELEASED ON 01/03/2022

Certificate No. SRJIS 57/57/2022
www.srjis.com

Dr. Yashpal D. Netragaonkar
Editor in Chief for SR Journals

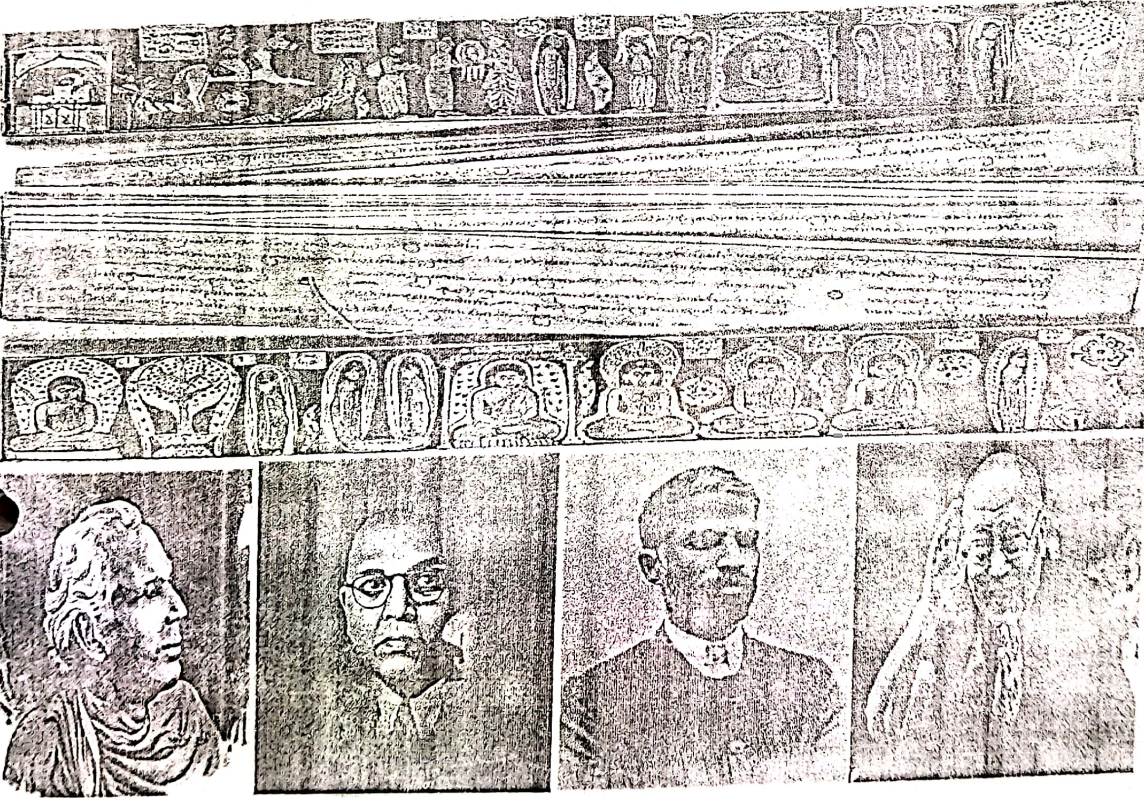

स्वामी रामानंद तीर्थ
मराठवाडा विद्यापीठ, नांदेड

दूरशिक्षण संचालनालय

पदव्युत्तर पदवी (एम.ए.) प्रथम वर्ष

५ पालि ५

खंड क्र. (०३) निकाय साहित्य

अनुक्रमणिका

क्र. क्र.	षटकाचे नाव	लेखकाचे नाव	पृष्ठ क्र.
१	सामञ्जफलसुत्तपालि	डॉ. जी. के. शिळे	०१
२	सब्बासवसुत्तपालि	डॉ. एस. वि. केदार	५४
३ ✓	चक्कवत्तिसुत्तपालि	डॉ. एस. आर. बुवा	८२
४	कालामसुत्तपालि	डॉ. बालाजी गव्हाळे	११०
५	आधुनिक बौद्ध विचारवंत	डॉ. बाळासाहेब अंभारे / डॉ. बालाजी गव्हाळे	१२९

अनुक्रमणिका

क क्र.	घटकाचे नाव	लेखकाचे नाव	पृष्ठ क्र
१	पालि भाषेचा उदय व विकास	डॉ. बुवा एस. आर.	०१
२	पालि विज्ञान	डॉ. बालाजी गव्हाळे	११
३	क्रांतिकारी बुध्द	प्रा. बनसोडे जी. एस. / डॉ. केदार एस. व्हि.	३४
४	पालि तिपिटक साहित्य परिचय	डॉ. शिळे गोविंद	६८
५	पालि अनुपिटक साहित्य परिचय	डॉ. केदार एस. व्हि.	९१

स्वामी रामानंद तीर्थ मठानंदा विद्यापीठ, नांदेड.

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ, नांदेड

दूरशिक्षण संचालनालय

पदव्युत्तर पदवी (एम.ए.) प्रथम वर्ष

५ पालि ५

खंड क्र. (०२) जातककथा व धम्मपदं

अनुक्रमणिका

क क्र.	घटकाचे नाव	लेखकाचे नाव	पृष्ठ क्र.
१	सुत्तपिटक साहित्य परिचय	डॉ. बालाजी गव्हाळे	०१
२	जातककथा भाग १	डॉ. एस. आर. बुवा	२९
३	जातककथा भाग २	प्रा. जी. एस. बनसोडे	५८
४	धम्मपद भाग १	डॉ. सारिका व्हि. केदार	९३
५	धम्मपद भाग २	डॉ. जी. के. शिळे	११३

7

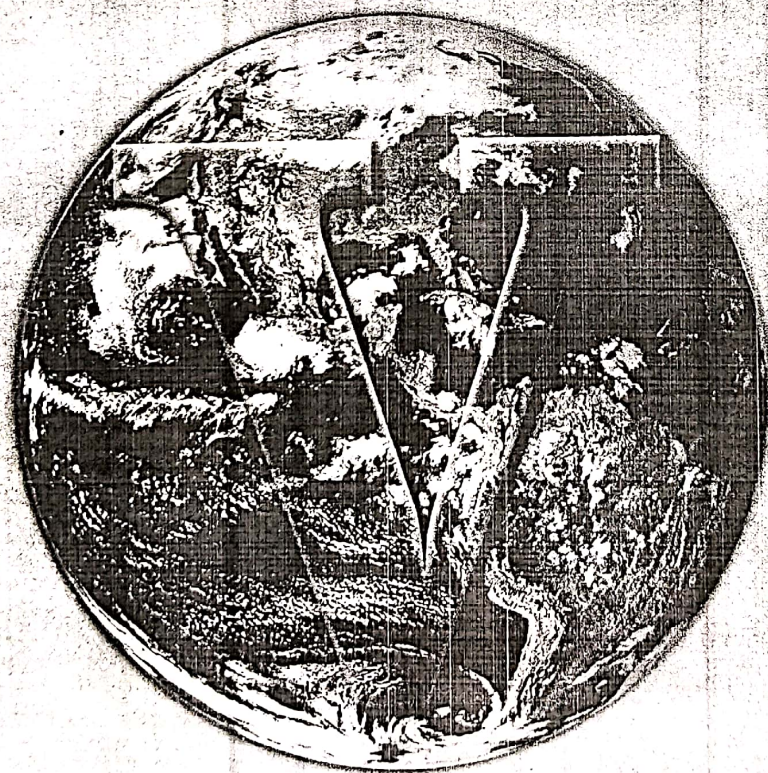
ISSN 2250-169X

International Registered & Recognized
Research Journal Related To Higher Education For All Subjects

NOV. 20

VISION

RESEARCH REVIEW

INDEX

Sr. No	Title for Research Paper	Page No.
1	Green Marketing - An Overview Sunil V. Devhade	1
2	Retail Banking in India - An Overview Vasanta Vithoba Aru	9
3	Contribution Of Horticulture In Indian Economy Dhairiyashil B. Khamkar	16
4	Coetzee's Waiting for the Barbarians: A Postcolonial Analysis Magdum Mainodin Bidre	20
5	Feminine Consciousness and Transformation of Characters in Manju Kapur's Difficult Daughters B. S. Jambharunkar	25
6	Exploration of Self Physical and Psychological Conflict in Anita Desai's Fire on the Mountain S. B. Deshmukh	30
7	Flying (Volant) Mammals and Adaptaion Dr. Mandakini M. Thorat	35
8	भारतीय समाजात वर्ण व्यवस्थांची आजची स्थिती डॉ. सूर्यभान रमेश बुवा	40
9	आधुनिक महाराष्ट्राचे शिल्पकार - यशवंतराव चव्हाण उषा यशवंतराव माने	44
10	गर्भवती स्त्रीयांच्या योग्य आहार प्रमाणबध्दतेचा अभ्यास विशेष संदर्भ पिंपरी (बु.) ता. परळी वै., जि. बीड अरुणा वाळके	48
11	भारतीय लोकशाही पुढील आव्हाने डॉ. कोनेरु बी. डुम्मलवाड	53
12	महात्मा फुले यांचे सामाजिक तत्वज्ञान डॉ अशोक भोसले	56

भारतीय समाजात वर्ण व्यवस्थांची आजची स्थिती

डॉ. सूर्यभान रमेश बुवा

पाली विभाग,

कर्मयोगी तुळशीराम पवार महाविद्यालय,
हाडोळी ता. अहमदपूर, जि. लातूर

Research Paper - Pali

प्रस्तावना

आज समाजात वर्ण-व्यवस्था आणि अस्पृश्यता चे विदारक चित्र आपल्या पाहायला मिळते. भारत जरी वैज्ञानिक प्रगतीत आपले स्थान पक्के केलेले आहे. तरी सामाजिक क्षेत्रात दिसत नाही, कारण की आज वर्णव्यवस्था एवढी फोपावत चालली आहे की सर्वसाधारण मनुष्याला जीवन जगणे आवड झाली आहे.

सर्व समाजात वर्ण-व्यवस्था आणि जातिवाद उत्पन्न पाहायला मिळतो. त्याच बरोबर अस्पृश्यताची स्थिती अत्यंत भयंकर बनलेली आहे. आजही काही सुधारवादी कर्मट वर्ण-व्यवस्थाचे सिद्धान्त प्रतिपादन करताना दिसतात. असे बहुतेक वेळ दिसून आले आहे हे सिद्धान्त केवळ सर्व समाज एक आहे हे भाषणात पुरतेच कायम आहे, व्यवहारात असे घडत नाही. ही स्थिती स्पष्ट करण्यासाठी काही उदा. देणे आवश्यक आहे. पुण्यामध्ये एक कोळी परिवार राहतो आणि त्याचे सर्व सदस्य उच्चकोटीचे शिक्षण घेतात आणि ते सर्व सरकारी नोकरदार आहेत. त्या परिवाराचे सर्व सदस्य आर्यसमाजाचे अनुयायी आहेत आणि ते लोक घरात यज्ञ करतात. त्यांच्यावार संस्कारही चांगल्या प्रकारचे आहेत. परंतु भेद भावाच्या कारणाने त्यांच्या सोबत सवर्ण आर्यज रोटी-बेटी व्यवहार करत नाही. आणि व्यवहारात त्यांना अस्थ्य म्हणतात. अशी स्थिती पुण्यात असेल तर ग्रामीण भागात त्याची किती विदारक चित्र असेल. महाराष्ट्र मध्ये आपल्याला खैरलांजी प्रकरण पाहायला मिळते हे एका दलित मुले वरती बलात्कार करून, तिच्या विरोधात पोलीस ठाण्यामध्ये साधा गुन्हा दाखल करण्याकरिता किती वेळ घ्यावा लागला हे आपल्याला इलेक्ट्रॉनिक माध्यमातून पाहायला मिळते किंवा वृत्तपत्रांमधून आपल्याला दिसते.

आजही ग्रामीण भागामध्ये वेगळ्या वस्तीने ओळखले जाते जसे की आंबेडकर वस्ती, आंबेडकर चौक, अण्णाभाऊ साठे चौक, साठे नगर, साठे कॉलनी, या ठिकाणी विशिष्ट समाज राहतो यावरून त्यांचे नामकरण केले गेलेले आपल्याला पाहायला मिळते. हे पूर्वी प्राचीन काळापासून

May 2023

ISSN 2454-3292

International Registered and Recognized
Research Journal Related to Higher Education for all Subjects

INDO WESTERN RESEARCH JOURNAL

(UGC Approved, Refereed & Peer Reviewed Research Journal)

Year - IX, Issue - XVIII, Vol.- III

Impact Factor 6.30
(GRIF)

March 2023 To Aug. 2023

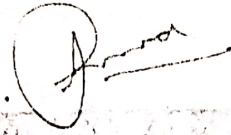

EDITOR IN CHIEF
Dr. Nilam Chhangani

INDEX

	Title for Research Paper	Page No.
	Gender Issues in Matter of Time Dr. P. P. Parmar	1
1	Design and Development of Home Security Systems based on Internet of Things Via Favoriot Platform Amina Rawoot, Katiawadi Hanzala	6
3	Role of Buddhism in Buddhist Community Dr. Nagsen Gajanan Damodar	20
4	Pond Ecosystem of Nagapur Dam Parali (V) Anita Sudhakar Rao Jinturkar	27
5	काव्य-कला की दृष्टी से 'रश्मिरथी' की परीक्षा डॉ. शैलेन्द्रकुमार शुक्ल	38
6	विपश्यना काळाची गरज डॉ. सूर्यभान रमेश बुवा	44
7	प्रदूषण समस्या आणि उपाय एक भौगोलिक अभ्यास डॉ. जयदिप आर. सोळुंके	48
8	झेलझपाट कादंबरीतील भाषा सौंदर्य मुरलीधर गजाननराव रेहपाडे	51
9	महाराष्ट्र राज्य खो-खो असोसिएशनचे क्रीडा विकासात आणि संवर्धनातील योगदान डॉ. ज्योतिराम डी. चव्हाण	55
10	महिलाना नवजीवन देणारा सुर्यनमस्कार डॉ. आत्माराम डी. टेकाळे	58
11	महात्मा ज्योतीबा फुले यांचे अस्पृश्यतेबाबतचे विचार : एक समाजशास्त्रीय अभ्यास डॉ. जितेंद्र पुंडलिकराव कोकणे	62

Dr. Buwa S.R.

Impact Factor-8.575 (SJIF)

ISSN-2278-9308
(CCCLVI) 356
June -2022

B.Aadhar

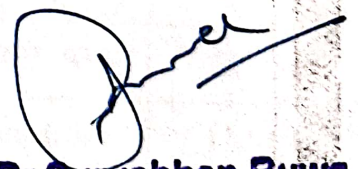
Peer-Reviewed & Refreed Indexed
Multidisciplinary International Research Journal

SPECIAL ISSUE ON
Ancient Indian Iconography & Architecture

Chief Editor
Prof. Virag S. Gawande

Executive Editor
Dr.Arvind Sontakke

Dr.Suryabhan Buwa
Asst.Prof.Dept.of Pall

Armayogi Tulshiram Pawar College, Hadoti
Tq.Ahmedpur Dist.Latur (MS) 413514

This Journal is indexed in :
Scientific Journal Impact Factor (SJIF)
Cosmos Impact Factor (CIF)
International Impact Factor Services (IIFS)

For Details Visit To : www.aadharsocial.com Aadhar PUBLICATIONS Amravati (M.S)

18	पद्मावती देवीचे बदलते स्वरूप (विशेष संदर्भ जैन प्रतिमाशास्त्र) डॉ. ज्योती पेठकर	90
19	वेरूळच्या कैलास मंदिरातील रावनानुगृह डॉ.शिरीष अंबेकर, सुर्यकांत फकीरा जाधव	94
20	रायगड जिल्ह्यातील कर्जत तालुक्यातील देऊळवाडी गावातील मंदिराबाहेरील क्षेत्रपाळ व भैरव सागर माधुरी मधुकर सुर्वे	99
21	हेंगळी पिंपळगाव येथील नीलकंठेश्वर मंदिरातील सुरसुंदरी प्रतिमा : एक अभ्यास नागेश सखारामपंत जोशी	104
22	वज्रेश्वरी येथील वज्रयोगिनी तृती सुधीर घरत	109
23	नागनाथ मंदिर, औढा येथील अर्धनारीनटेश्वर शिल्प : एक ऐतिहासिक अभ्यास काळदाते निळकंठ विष्णू	113
24	त्रिविक्रम विष्णू शारंगधर, मेहकर डॉ. श्रीहरी रंगनाथराव पितळे	116
25	नांदेड परिसरातील राष्ट्रकूट कालीन विष्णू मूर्तिशिल्प डॉ. चंदन एम. बावलगावे	120
26	पंढरपूर जि.सोलापूर येथील चंद्रभागा पात्रात मिळालेली वराहाची प्रतिमा श्री.ज्ञानेश्वर सतिश झरकर, प्रा.डॉ.माया ज. पाटील	123
27	विदर्भातील वाकाटककालीन अजोड शिल्पे डॉ. मिनल खेरडे	126
28	इंदाई माता मंदिर शिल्प स्थापत्याचा ऐतिहासिक अभ्यास प्रा.डॉ.राधाकृष्ण जोशी	130
29	होड्डल मंदिरातील स्त्री मूर्तिशिल्प अवशेष डॉ.एस.डी. सावंत	133
30	'बुद्ध शोधताना...' Mrs. Gargee Yog Anand	137
31	बौद्ध धर्म मे वास्तुकला का इतिहास डॉ. बुवा एस.आर.	144
32	उत्तर-भारत में सूर्य-प्रतिमा का विकास डॉ. नम्रता प्रसाद	147
33	कण्हेरी लेणीतील स्तूपदालन एक अभ्यास Ms Nutan R. Pol	151
34	Coherence In Architectural Styles In Khandoba Temple, Satara, Aurangabad Ar. Smita Kasarpatil	155
35	Forms And Dimensions Of Devi Worship In Goa Indra Prabhushastri	161
36	A Case of forgotten mother Goddess from Goa. Neeta Omprakash	167
37	Iconography of Buddha in Vidarbha region Maharashtra Nishant Sunil Zodape	170
38	Temples Architecture In The North India Raju Chatarsing Pardeshi, Dr. Jagganath Deoram Gopal	174

July-2023

IMPACT FACTOR
6.20

डॉ. अशुभा सुभा

ISSN 2231- 6671

International Registered & Recognized

Research Journal Related to Higher Education for all Subjects

Hi-TECH

RESEARCH ANALYSIS

UGC APPROVED & PEER REVIEWED RESEARCH JOURNAL

Issue : XXVI, Vol. - II
Year - XIII, (Half Yearly)
Feb. 2023 To July 2023

Editorial Office :
'Gyandev-Parvati',
R-9/139/6-A-1,
Near Vishal School,
LIC Colony,
Pragati Nagar, Latur
Dist. Latur - 413531.
(Maharashtra), India.

Contact : 02382 - 241913
09423346913 / 09503814000
07276305000 / 09637935252

Website
www.irasg.com

E-mail :
interlinkresearch@rediffmail.com
visiongroup1994@gmail.com
mbkamble2010@gmail.com

Published by :
JYOTICHANDRA PUBLICATION
Latur, Dist. Latur - 413531 (M.S.) India

Price : ₹ 200/-

CHIEF EDITOR

Dr. Balaji G. Kamble
Research Guide & Head, Dept. of Economics,
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya,
Latur, Dist. Latur.(M.S.) (Mob. 09423346913)

EXECUTIVE EDITORS

Dr. B. M. Gore Principal Janvikas Mahavidyalaya, Bansarola, Dist. Beed(M.S.)	Dr. Dileep S. Arjune Professor & Head, Dept. of Economics J. E. S. College, Jalna, Dist. Jalna(M.S.)
Scott. A. Venezia Director, School of Business, Ensenada Campus, California, (U.S.A.)	Dr. U. Takataka Mine Tokiyo (Japan)
Bhujang R. Bobade Director Manuscript Dept., D. A. & C. Research Insititute, Malakpet, Hyderabad. (A.P.)	Dr. Nilam Chhangani Head, Dept. of Economics, SKNG Mahavidyalaya, Karang Lad, Dist. Washim(M.S.)

DEPUTY-EDITOR

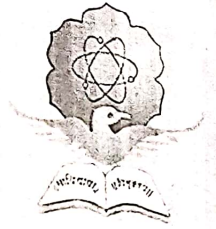
Dr. Murlidhar A. Lahade Dept. of Hindi, Janvikas Mahavidyalaya, Bansarola, Dist. Beed(M.S)	Dr. S.B. Wadekar Dept. of Dairy Science, Adarsh College, Hingoli, Dist. Hingoli.(M.S.)
Dr. Balaji S. Bhure Dept. of Hindi, Shivjagruti College, Nalegaon, Dist. Latur.(M.S.)	Dr. Shivaji Valdya Dept. of Hindi, B. Raghunath College, Parbhani, Dist. Parbhani.(M.S.)

CO-EDITORS

Dr. V. R. Gawhale Head, Dept. of Commerce, G. S. College, Khamgaon, Dist. Buldana (M.S.)	Dr. Shyam Khandare Dept. of Sociology Gondawana University Gadchiroli, Dist. Gadchiroli (M.S.)
Ghansham S. Baviskar Dept. of English, RNC & NSC College, Nasik, Dist. Nasik.(M.S.)	Dr. Balasaheb Patil Head, Dept. of Economics C. K. Thakur College, Panvel, Dist. Raigad (M.S.)

INDEX

Sr. No	Title for Research Paper	Page No
1	Seed Mycoflora of Some Soyben (Glycine Max (L) Merill) Varieties Ashok Madhappa Bavage	1
2	Reaction Kinetics with 1-Orobenzotriazole as A Versatile Oxidant Compound : A Review Dr. M. R. Kembhavi	6
3	Digital Libraries: Its Benefits And Challenges Jagadish T. Patange	10
4	Reading Interest in Digital Age Varsha M. Meshram	13
5	Sports Culture in Social and Psychological Prespectives Dr. Sima S. Sabnis	18
6	आदिवासी कविताओं में क्रांति चेतना डॉ. यु. ए. बिरादार	24
7	भारतीय कला क्षेत्र में बौद्ध-कला डॉ. सूर्यभान रमेश बुवा	32
8	बाबासाहेब आंबेडकर एवं जीवन संघर्ष डॉ. विशाखा	36
9	व्यक्तिस्वातंत्र्याचा प्रणेता बट्रॉण्ड रसेल यांची शिक्षणविषयक वास्तवादी विचारसरणी भारती बारकू सोनवणे	42
10	सातवाहनकालीन स्त्री पुरुषांची श्रृंगार सामग्री एक ऐतिहासिक अध्ययन डॉ. विजयकुमार बाबाराव मेकेवाड	47
11	जागतिकीकरणाच्या युगामध्ये गांधी विचारांची उपयुक्तता डॉ. जितेंद्र पुंडलिकराव कोकणे	53

Oct-2023

**ONE DAY INTERDISCIPLINARY NATIONAL CONFERENCE
ON
'THOUGHTS OF MAHATMA GANDHI : YESTERDAY,
TODAY & TOMORROW'**

Organized by

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

&

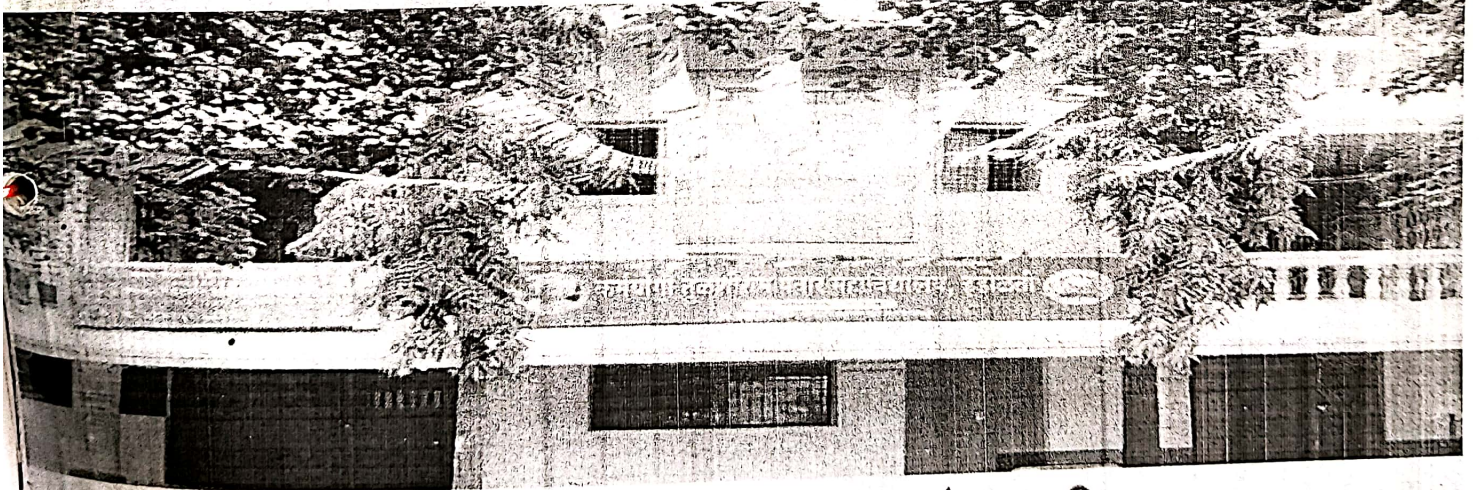
Department of History, Economics & Philosophy

KARMAYOGI TULSHIRAM PAWAR MAHAVIDYALAYA, HADOLTI

Tq. Ahmedpur Dist. Latur (M.S.)

NAAC Accredited With 'B' Grade

Saturday 28th October 2023

Impact Factor - 7.9 (SRJIF)

उदयगिरी बहुभाषिक इतिहास संशोधन पत्रिका

ISSN - 2583-8423 (Online)
<https://udayagiri.aaassher.or>

A Bimonthly, Refereed, & Peer Reviewed Journal of History September - October - 2023 (ISSUE No - 04)

Chief Editor

Dr. Anant N. Shinde

Udayagiri Bahubhashik Itihas
Sanshodhan Patrika

Executive Editor

Dr. Deepak Bachewar

Principal

Karmayogi Tulshiram Pawar Mahavidyalaya,
Hadolli Tq. Ahmedpur Dist. Latur

Editors

Dr. Ramesh Gangthade

Dr. Raosaheb Ingle

Dr. Suvarna Tenkale

Scanned with OKEN Scanner

15	तथागत बुद्ध और महात्मा गांधीजी का अहिंसावाद - प्रा. डॉ. बुवा सूर्यभान रमेश	635 - 637
16	महात्मा गांधी आणि क्रिकेट - प्रो. डॉ. गोविंद केरबा कलवले	638 - 641
17	Mahatma Gandhi's Concept of Truth and Its Literary Interpretations in Indian Literature - More J. G.	642 - 645
18	महात्मा गांधी व चंपारण्य सत्याग्रह - पुनम अनिल कठारे	646 - 649
19	महात्मा गांधी यांच्या विचारांची वर्तमान प्रासंगिकता - प्रा. पुरुषोत्तम रंगराव चाटे	650 - 653
20	Mahatma Gandhi's Vision for the Future of India: The Significance of Enlightened Perspective - Dr. Hatode Kirtiratna B.	654 - 658
21	महात्मा गांधी यांचे अस्पृश्यता निर्मूलनविषयक विचार - प्रा. देवशेट्टे सुरेश मनोहरराव	659 - 662
22	गांधीवाद: एक शास्वत विकासाची प्रेरणा - डॉ. रावसाहेब पिराजी इंगळे आणि डॉ. विजय नागौराव भोपाळे	663 - 666
23	Educational Philosophy of Mahatma Gandhi - Dr. More Babruwan	667 - 670
24	गांधी बापू : मानवतेचा पुजारी - डॉ. दिगंबर नागौराव माने	671 - 675
25	महात्मा गांधी यांचे ग्रामविकास विषयक विचार : एक अभ्यास - प्रा. डॉ. दामावले डी. एन.	676 - 679
26	ग्रामोद्दोग (Village Industry) - डॉ. सतीशकुमार बाबुराव डोंगे	680 - 683
27	धर्म आणि परमेश्वर : महात्मा गांधी - प्रा. मनोज आर. पवार	684 - 686
28	महात्मा गांधी आणि असहकार चळवळ - डॉ. घन आनंद लक्ष्मीकांत	687 - 692
29	महात्मा गांधी यांचे शिक्षण व्यवसाय विषयी विचार: काल, आज, आणि उद्या - नादरगे चंद्रदीप बालाजी	693 - 699

ISSN 0976-0377

RNI. MAHMUL02805/2010/33461

International Registered & Recognized
Research Journal Related To Higher Education for all Subjects

Dec - 2023

INTERLINK RESEARCH ANALYSIS

**Editor In Chief
Dr. Balaji Kamble**

INDEX

	Title for Research Paper	Page No
	A Study on Impact of Unemployment on Indian Economy Dr. Rita Deshmukh	1
2	Impacts of Black Money on Indian Economy Ganesh Bedre	10
3	Impact Of Rubber Production On Growth Of Trade In India Dr. Santosh S. Budhwant	15
4	Comparative study of ground and well water quality in Latur Dist. Latur (M.S.) India Dr. Umakant Pandharinath Kamble	20
5	आधुनिक युग बोध की अभिव्यक्ती डॉ. अर्जुन सिताराम पवार	25
6	बौद्ध धम्म में सदाचार डॉ. सूर्यभान रमेश बुवा	29
7	कापूस पिक व शेतकरी आत्महत्या - एक विश्लेषणत्मक अभ्यास ओमप्रकाश जगनराव झिमटे, डॉ. दिपक राऊत	33
8	सार्क शिखर परिषदा व निर्णय : एक अभ्यास डॉ. व्ही. एच. भटकर, अंकुश शरद बिजाका	43
9	आर्थिक धोरण आणि काळा पैसा : समाजशास्त्रीय विश्लेषण डॉ. जितेंद्र पुंडलिकराव कोकणे	50

Impact Factor-8.632 (SJIF)

ISSN-2278-9308

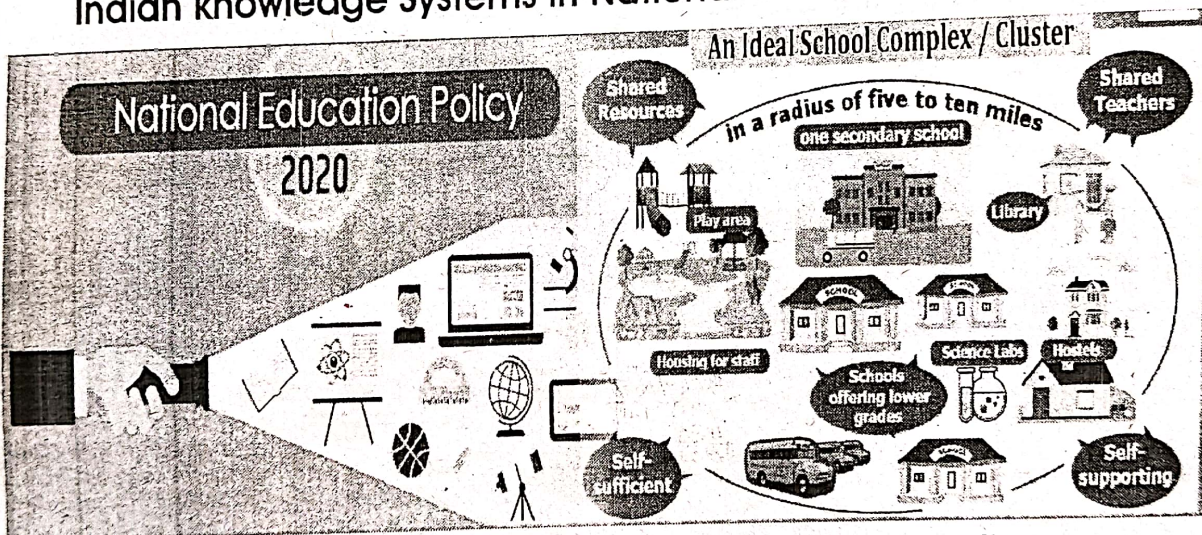
B.Aadhar

Single Blind Peer-Reviewed & Refereed Indexed
Multidisciplinary International Research Journal

January - 2024

ISSUE No - (CDLII) 452-C

Indian knowledge Systems in National Education Policy 2020

Chief Editor
Prof. Virag S. Gawande
Director
Aadhar Social
Research & Development
Training Institute Amravati

Executive Editor
Prof. N. T. Kamble
Department of Sociology UG,PG
Swami Vivekananda College,
Shirur Tajband
Tq. Ahmedpur, Dist. Latur(M.S.)

Editors
Dr. U.M. Shekade
Mr. G.C. Wadwale
Dr. J. S. Gangane
Dr. S.R. Patil
Dr. V .N. Kamble

- This Journal is indexed in :
- Scientific Journal Impact Factor (SJIF)
  - Cosmos Impact Factor (CIF)
  - International Impact Factor Services (IIFS)

Aadhar International Publication Amravati. [M.S.]

INDEX

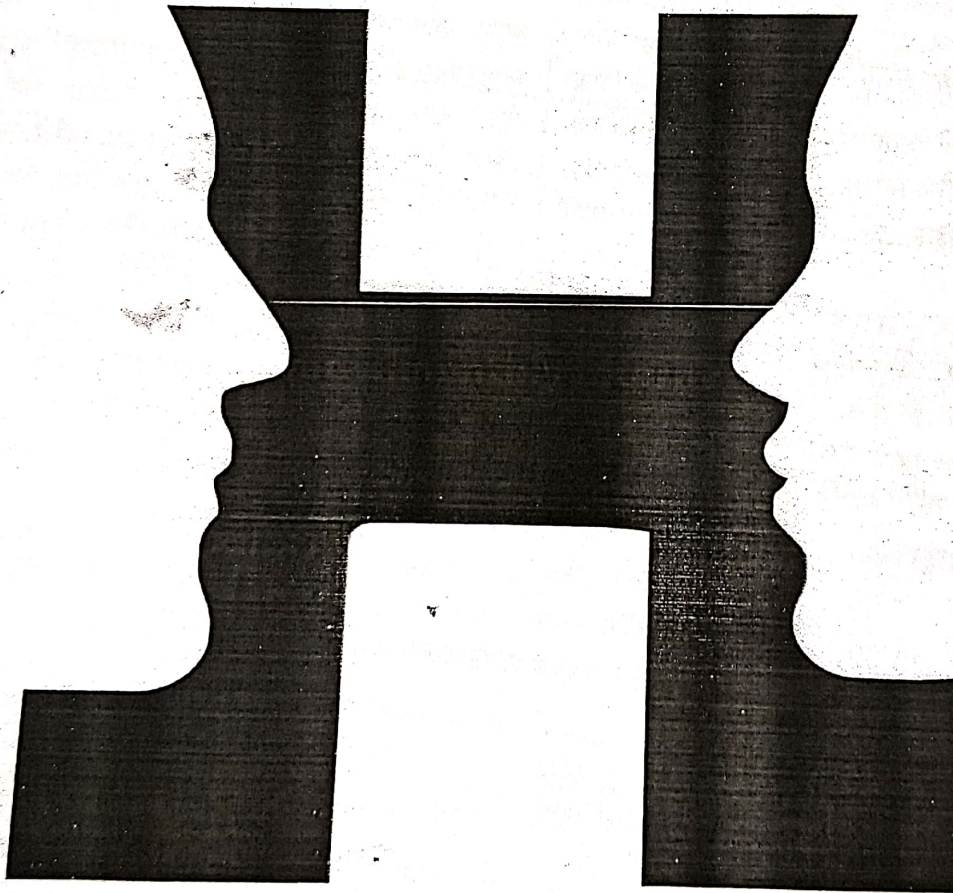
No.	Title of the Paper	Authors' Name	Page No.
1	Ancient Indian Knowledge Systems And Their Relevance Today.	Anand Manik Malgekar	1
2	Indian Knowledge System: A Legacy to Indigenous Wisdom and Tradition	Dr. Gore Vitthal	4
3	Indigenous knowledge system and NEP 2020	Dr. Hiranman Sarang Pujdekar	10
4	"Relevance of Indian Knowledge System, Arts and Culture with NEP"	Dr. Shinde Prashant Raosaheb	13
5	Indian Knowledge System Nature and Philosophy	Dr. Harshvardhan S. Kolhapure	16
6	Impact of Indian Knowledge System on the New Education Policy-2020: A Study	Dr. Sachin Shesherao Ghuge	19
7	Role of New Education Policy - 2020 (NEP) In modern education	Prof. Bhande Sarswati Sopan	22
8	Use of Old Indian Knowledge System into Formal Education System: An Analysis of NEP 2020	Dr. Geeta V Waghmare	24
9	बुद्ध कालीन शिक्षणपद्धती	डॉ.सूर्यभान रमेश बुवा	28
10	नवीन शैक्षणिक धोरण 2020 अंमलबजावणीतील आव्हाने	प्रा.अमोल अरूण पगार	32
11	उदगिरी बोलभाषेचा उत्कट आविष्कार : 'लंगडतट्ट'	प्रा. डॉ. मारोती कसाब	35
12	भारतीय ज्ञान परंपरा वाटचाल आणि नवीन शैक्षणिक धोरण	डॉ. बालाजी विठ्ठलराव डिगोळे	39
13	भारतीय ज्ञान परंपरा आणि राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण 2020	प्रा. संजीवकुमार माने	46
14	निजाम कालीन मराठवाड्यातील शिक्षण चळवळ	प्रा. डॉ. दामाजीवाले एम. डी.	49
15	प्राचीन भारतीय पर्यावरण अभ्यास व नव शैक्षणिक धोरण : वस्तुस्थिती व आव्हाने	डॉ. गंगणे जीवन सुदामराव	54
16	राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणात भारतीय ज्ञान परंपरेची प्रासंगिकता	डॉ. राजेश्री अप्पाराव जाधव	63.
17	मातृभाषा, शिक्षण आणि ज्ञानव्यवहार	डॉ. यादव सूर्यवंशी	66
18	भारतीय ज्ञान परंपरा और भाषा शास्त्रीय चिंतन	डॉ. मुकुंद कवडे	70
19	नवीन शैक्षणिक धोरण आणि ग्रामीण शिक्षण : प्रत्यक्ष अंमलबावणीतील अडचणी व उपाय	डॉ. शिवराज पाटील	73
20	राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण : समस्या व उपाय	प्रा. डॉ. विजय वारकड	78

CHRONICLE OF HUMANITIES AND CULTURAL STUDIES

A Peer Reviewed Bimonthly International Journal

Special Issue on

**INDIAN CONSTITUTION AND ADMINISTRATION:
GOALS AND ACHIEVEMENTS**

Issue Editors

Dr. Deepak Bachewar | Dr. Koneru Dummalwad

Chief Editor

Dr. Kalyan Gangarde

CONTENTS

1. भारतीय लोकशाही आणि एक देश एक निवडणूक पद्धत
डॉ. भुक्तेरे बाबासाहेब सखाराम..... 6
2. एक देश, एक निवडणूक : भारतीय संसदीय लोकशाहीस मारक
डॉ. भुजंग विठ्ठलराव पाटील 8
3. भारतीय संविधान सभेची निर्मिती
प्रा.डॉ. रामेश्वर माधवराव खंदारे 13
4. नीती आयोग
डॉ. भाग्यश्री दाणे 15
5. मानवी हक्क आणि महिला
डॉ. सूर्यभान रमेश बुवा 17
6. मानवी अधिकार स्वरूप व भारतीय संविधान
प्रा. डॉ. विठ्ठल पंडितराव सांडूर 20
7. भारतातील सुशासन
डॉ. सुरेश बळीराम गजभारे, प्रा. डॉ. चावरे मधुकर विठ्ठल 23
8. प्रशासनातील ढासळत चाललेले मानसिक आरोग्य व नैतिकता एक मानसशास्त्रीय दृष्टीक्षेप
डॉ. रामेश्वर बाबासाहेब राऊत 26
9. 21 शतकातील प्रशासनाचे बदलते स्वरूप आणि आधुनिकीकरण
प्रा. डॉ. शरण शिव रुद्र आप्पा निलंगेकर 28
10. सामाजिक न्याय
प्रा. डॉ. दिलीप बंजारा 31
11. लोकशाही विकेंद्रीकरण आणि पंचायत राज
डॉ. मीरा विठ्ठलराव फड 34
12. भारतातील पर्यावरण कायद्याचा विकास
प्रा.डॉ. हांगे अरुण केशवराव 37
13. सरनामा भारतीय संविधानाचा आत्मा
प्रा.डॉ. अशोक गायकवाड 41
14. भारतातील सुशासन
प्रा.डॉ. वाजीराव चंद्रकांतराव वडवळे 46
15. राज्याच्या धोरणाची मार्गदर्शक तत्वे
डॉ. गजानन देवराव चिट्टेबाड, ... 49

Impact Factor-8.632 (SJIF)

Issue (CDXCII) 492-B

October- 2024

ISSN-2278-9308

VolumeNo- 10-

B.Aadhar

Single Blind Peer-Reviewed & Refereed Indexed

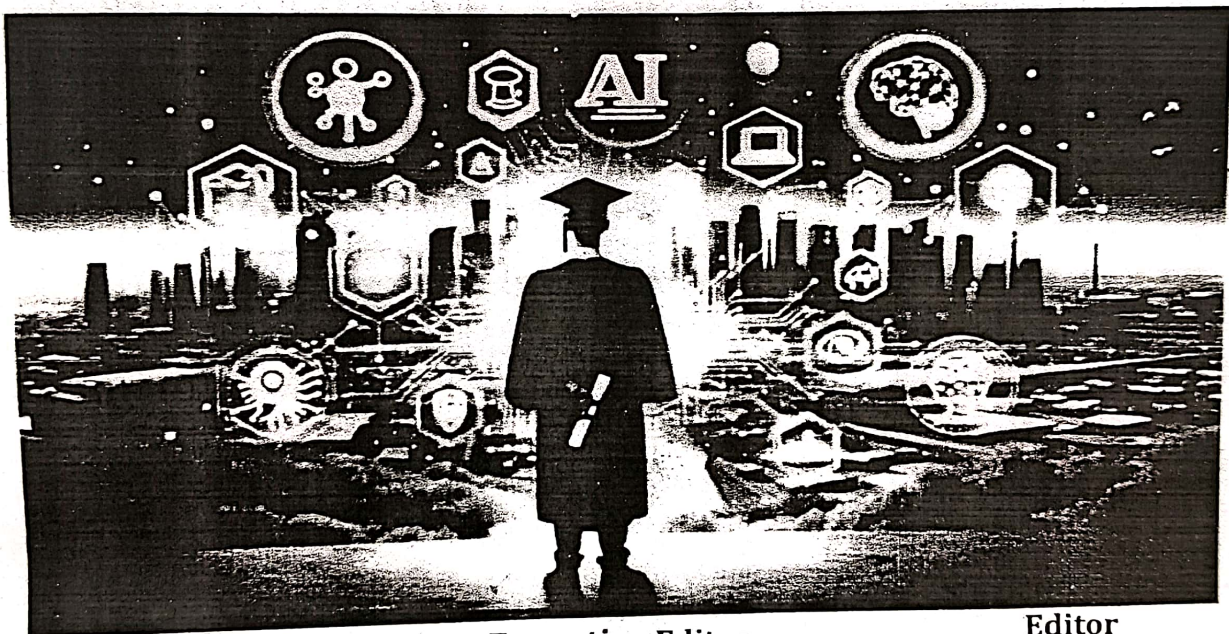
Multidisciplinary International Research Journal

Mahatma Phule Mahavidyalay, Ahmedpur Dist. Latur

NAAC Accredited "B+" (CGPA 2.70)

Special issue on

**Generative Artificial Intelligence (AI) In Higher Education
and Research: Opportunities and Challenges**

Chief Editor

Dr. Virag S. Gawande

Director

Aadhar Social
Research & Development
Training Institute Amravati

Executive Editor

Dr. Vasant Biradar

Principal

Mahatma Phule Mahavidyalaya,
Ahmedpur. Dist-Latur

Co- Editor

Dr. Satish Sasane

Associate Professor

Mahatma Phule Mahavidyalaya, Ahmedpur. Dist-Latur

Editor

Dr. More Babruwan

Associate Professor

Mahatma Phule Mahavidyalaya,
Ahmedpur. Dist-Latur

Issue no- 492

This Journal is indexed in :

- Scientific Journal Impact Factor (SJIF)
- Cosmos Impact Factor (CIF)
- International Impact Factor Services (IIFS)

B

For Details Visit To : www.aadharsocial.com

Aadhar PUBLICATIONS

Scanned with OKEN Scanner

38	कृत्रिम बुद्धिमत्तेच्या (AI)उपयोगाने शिक्षण क्षेत्रातील सुव्यवस्थित कार्याचा अभ्यास	प्रा. पांडुरंग कांबळे	146
39	AI शाप की वरदान	प्रा. प्रतीक्षा मंडोळे	150
40	AI आणि उच्च शिक्षण	प्रा.गायकवाड प्रकाश महिपती	153
41	तथागत गौतम बुद्ध के पर्यावरण विषयक विचार	प्रा.डॉ. सूर्यभान रमेश बुवा	158
42	सर्जनशील कृत्रिम बुद्धिमत्तेची शिक्षण आणि संशोधन क्षेत्रातील संधी आणि आव्हाने	प्रा.डॉ. अशोक गंगाराम अंभोरे	161
43	AIचे उच्चशिक्षणातील महत्त्व	प्रा.डॉ. बळीराम पवार	164
44	गूगल के भाषा उपकरण और कृत्रिम बुद्धिमत्ता	प्रा.डॉ. दयानंद सालुंके	168
45	आधुनिक समाजातील AI ची नैतिकता	प्रा.डॉ. सीमा बाबुराव उप्पलवार	171
46	एनइपी. 2020- एआय ची भूमिका, संधी व आव्हाने	प्रा.डॉ.डी.डी.चौधरी	174
47	21 व्या शतकात शिक्षणामध्ये Artificial Intelligence (AI) चे महत्त्व	आदित्य देविदास ससाणे	178
48	AI आणि पर्यावरण	अनिल संभाजी केंद्रे	182
49	तथागत बुद्ध और पर्यावरण :- एक चिंतन	डॉ. गोविंद केरबा शिळे	185
50	अध्यापन आणि अध्ययन प्रक्रियेत AI ची उपयोगिता	ठोंबरे राजेंद्र उध्दवराव, डॉ.दुर्गादास डी.चौधरी	188

Est. Year - JUNE, 2000

S.R.T.M. University, Nanded in Collaboration Kisan Shikshan Prasarak Mandal, Udgir's

Mahatma Phule Mahavidyalaya, Ahmedpur

Tq. Ahmedpur, Dist. Latur, Maharashtra - 413515
(NAAC Reaccredited with 'B+' with CGPA : 2.70)

Under IQAC Jointly Organized

A Multi-Disciplinary National Conference on

**"Generative AI in Higher Education and Research :
Opportunities and Challenges"**

05 October 2024

CERTIFICATE

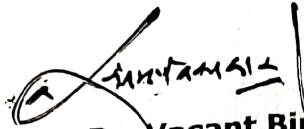
This is to certify that Prof. / Dr./Mr./Mrs. प्रा.डॉ. सुर्यभानु रमेश बुवा
of कर्मयोगी तुळशीराम पवार महाविद्यालय, हडोक्ती ता. अहमदपूर जि. लातूर. Has attended
Participated as a Resource Person / Chairperson / Delegate/ Guest of Honour / Presented a Paper
entitled तथागत गौतम बुद्ध के पर्यावरण विषयक विचार.

in One Day Multi-disciplinary National Conference on "Generative AI in Higher Education and
Research : Opportunities and Challenges" held on Saturday 5th October 2024.

Dr. Satish Sasane
Co-Convenor

Dr. Babruwan More
Convenor

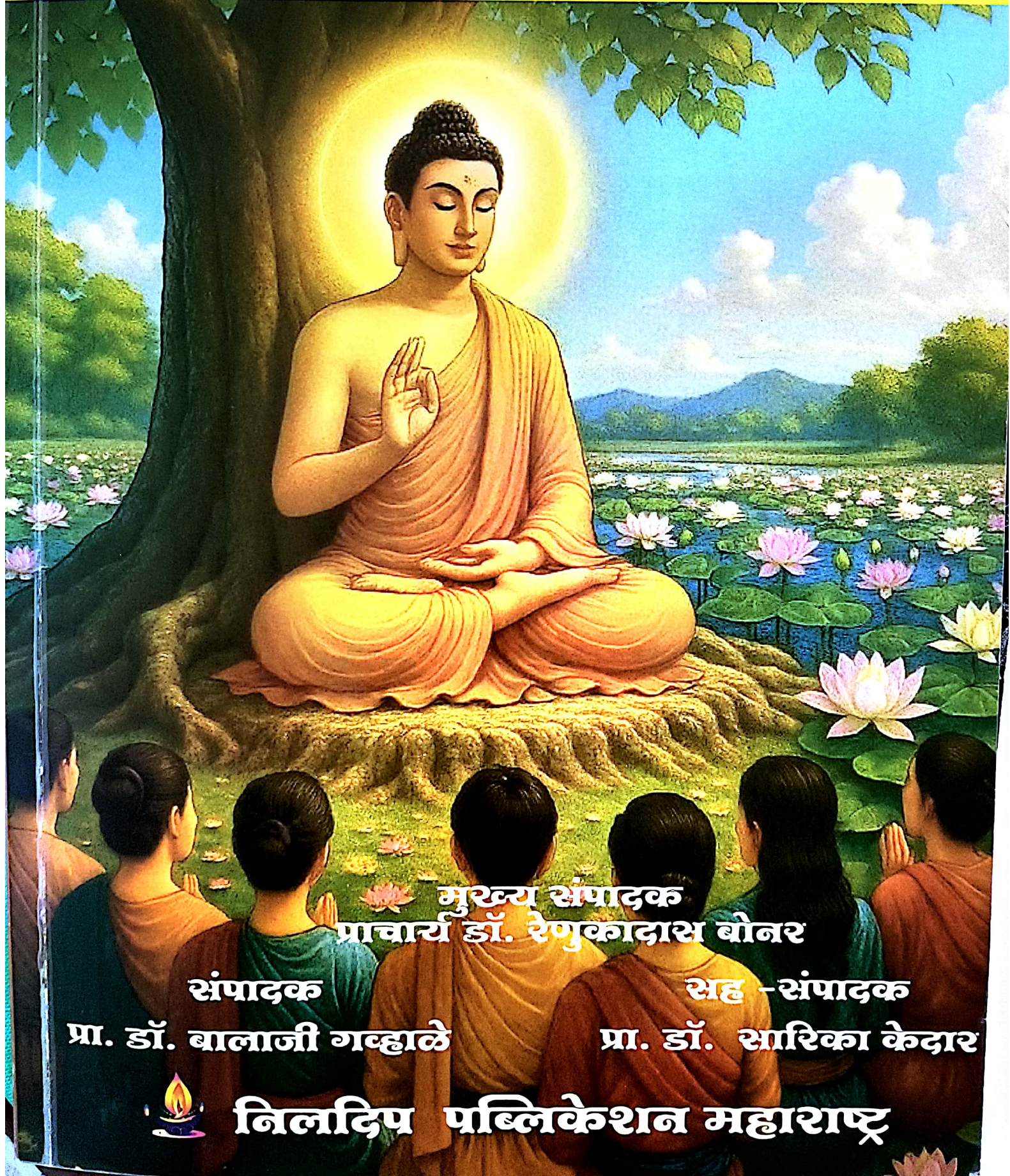

Prof. Dr. D. D. Chaudhari
Vice Principal

Dr. Vasant Bira
Principal

स्वामी रामानन्द तीर्थ मठान्वयन विद्यापीठ, नांदेड

Proceedings of The One Day National Seminar
Pali Literature and Feminism
पाली साहित्य आणि स्त्रीवाद

मुख्य संपादक
प्राचार्य डॉ. रेणुकादास बीनर

संपादक
प्रा. डॉ. बालाजी गव्हाळे

सह -संपादक
प्रा. डॉ. आशिका केदार

निलदिप पब्लिकेशन महाराष्ट्र

36	पाली साहित्यातील स्त्रियांचे योगदान	प्रा. डॉ. शिल्पा दादाराव जीवरग सुरेखा प्रल्हादराव तायडे,	195
37	पालि साहित्याच्या विकासात डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांचे योगदान	प्रा.डॉ. चिंचोलीकर अश्विनीकुमार सुचिता चोखाजी इंगळे,	201
38	गणराज्य व राजतंत्र यांचा बुद्धकालीन जंबुद्वीपातील विकास: कोशल व मगधराज्यांच्या उदाहरणातून	प्रा.डॉ. हमराज उईके अपर्णा बाबुराव थोरात,	208
39	तथागत बुद्ध की मैत्री भावना और उसकी वर्तमान स्थिती में सामाजिक प्रासंगिकता	प्रा.डॉ. वंदना अप्पाराव पिसाळ, प्रा.डॉ. तबस्सुमशेख	213
40	तथागत बुद्धांच्या सामाजिक विचाराचा स्त्रियावर झालेला प्रभाव	प्रा. डॉ. दिपके संघोपाल सिद्धार्थ, प्रा. डॉ. उषा बनसोडे (जाधव)	217
41	पाली वाङ्मयातील धम्म विचार: एक चिकित्सक दृष्टिकोन	प्रा. डॉ. करिष्मा गजानन इंगळे, प्रा. डॉ. नरवाडे जळबा मेश्राम	224
42	पाली भाषेचे भारतीय भाषांवरील योगदान	प्रा. डॉ. मंगल लक्ष्मणराव दाभाडे	230
43	बौद्ध साहित्यात धनगर संस्कृतिचे योगदान	प्रा. डॉ. गणेश गोविंदराव माने	236
44	पालि साहित्यातील मिगारमाता विशाखाची दानशीलता	प्रा. डॉ. निर्मला बाळकृष्ण बहिरव	240
45	बुद्धमय भारत निर्माण प्रक्रियेत स्त्रियांचे योगदान	प्रा. डॉ. करुणा तातेराव सोनवणे	244
46	बुद्ध कालीन स्त्रियांचे बुद्ध धम्माच्या कार्यातील योगदान	प्रा. डॉ. डॉ. वामन निंबाजी साळवे	248
47	बौद्ध धाम्मालील अग्रगण्य विशाखा	प्रा.डॉ. बुवा एस.आर.	254
48	गृहशास्त्रीय दृष्टिकोनातून पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी यांचे योगदान	प्रा. डॉ. गुहाडे. लक्ष्मी. देमाजी .	258
49	बुद्धांच्या काळातील महिला आणि आजच्या महिला	प्रा. डॉ. राजश्री मसुराव वडमारे	265
50	पालि साहित्यातील स्त्रीयांचे योगदान	प्रा. डॉ. लक्ष्मण अशोक व्हावळे	269
51	बौद्ध धर्म	प्रा. डॉ. वसंत पांडुरंग सरवदे	276
52	पंचुपादान खंघ	प्रा. डॉ. डॉ. कविता अंभोरे	283
53	बंजारा लोकगीतां में नारियों का योगदान	प्रा.डॉ. जाधव के.के.	288
54	धेरीगाथा व अरहंत स्त्री	प्रा. डॉ. लक्ष्मी नरेश वानखडे,	295
55	"आंबेडकरवादी विचारधारा और बौद्ध महिलाएँ : समानता, शिक्षा और नेतृत्व की नई पहचान"	प्रा. डॉ. डॉ. डी. एस. गवळीकर	300
56	पाली साहित्यात स्त्रियांचे योगदान	प्रा. डॉ. आमपाली गोविंदराव तिव्हाळे प्रतिभा नामदेव मगरे	306